

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Подільський ДАТУ, м. Кам'янець-Подільський, Україна
Краківський аграрний університет ім. Хугона Коллонтая
Білоруська державна сільськогосподарська академія
Академія сільськогосподарських наук Грузії
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА, ПЕРЕРОБКИ І ВИКОРИСТАННЯ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

МАТЕРІАЛИ
VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

---

23 листопада 2021 року

Кам'янець-Подільський
2021

УДК 636:637.1/5.001.73:504

ББК 45/46

С77

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Володимир ІВАНІШИН, ректор Подільського державного аграрно-технічного університету, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН України, заслужений працівник сільського господарства України

Заступник:

Грина ЯСНЕЦЬКА, проректор з навчальної роботи Подільського державного аграрно-технічного університету, доктор економічних наук, професор, Академік академії наук вищої освіти України

Секретар:

Анатолій ДИМЧУК, кандидат с.-г. наук, доцент, відповідальний за наукову роботу факультету ветеринарної медицини і технологій у тваринництві ПДАТУ

Члени оргкомітету:

Анатолій ГЮРГАДЗЕ, доктор с.-г. наук, професор, Академія сільськогосподарських наук Грузії;

Ангеліна ДИШКАНТ, студентка IV курсу спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» Подільського державного аграрно-технічного університету;

Михайло ЗОЛОТАРЬОВ, студент II курсу магістратури спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» Подільського державного аграрно-технічного університету;

Олена КАПТОНОВА, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри приватного тваринництва, Вітебська ордену «Знак Пошани» державна академія ветеринарної медицини, Республіка Білорусь;

Сергій КЕРНИЧНИЙ, кандидат ветеринарних наук, доцент, завідувач кафедри ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії Подільського державного аграрно-технічного університету;

Максим КЕРЕБКО, студент III курсу магістратури спеціальності «Ветеринарна медицина» Подільського державного аграрно-технічного університету;

Бейбіт КУЛАТАЄВ, кандидат с.-г. наук, професор, Казахський національний аграрний університет, Республіка Казахстан;

Іван КУРОЧКА, студент III курсу магістратури спеціальності «Ветеринарна медицина» Подільського державного аграрно-технічного університету;

Вікторія ЛЕВИЦЬКА, доктор ветеринарних наук, доцент кафедри інфекційних та інвазійних хвороб Подільського державного аграрно-технічного університету;

Андрій МУШИНСЬКИЙ, кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри інфекційних та інвазійних хвороб Подільського державного аграрно-технічного університету;

Тетяна ПРИПІШКО, доктор с.-г. наук, професор, завідувач кафедри харчових технологій виробництва й стандартизації харчової продукції Подільського державного аграрно-технічного університету;

Любов САВЧУК, кандидат с.-г. наук, доцент, завідувач кафедри нормальної та патологічної морфології і фізіології Подільського державного аграрно-технічного університету;

Тетяна СУПРОВИЧ, доктор с.-г. наук, професор, завідувач кафедри гігієни тварин та ветеринарного забезпечення кінологічної служби Національної поліції України Подільського державного аграрно-технічного університету;

Віктор ШУПЛИК, кандидат с.-г. наук, доцент, завідувач кафедри технології виробництва продукції тваринництва та кінології Подільського державного аграрно-технічного університету;

Jacek DOMAGAŁA, prof. dr hab., Katedra Przetwórstwa Produktów wierzących, Przetwórstwo mleka, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Technologii Żywności;

Stawomir GIZIŃSKI, DVM, PhD, Dr Sc, Institute of Veterinary Medicine, Warsaw University of Life Sciences;

Władysław MIGDAŁ, prof. dr hab., Katedra Przetwórstwa Produktów, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Technologii Żywności Zwierzęcych, Przetwórstwo mięsa, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Technologii Żywności.

Рекомендовано до друку вченою радою Подільського державного аграрно-технічного університету (протокол №15 від 25 листопада 2021 року).

Стан та перспективи виробництва, переробки і використання продукції тваринництва: матеріали VIII міжнародної наукової конференції студентської та учнівської молоді, м. Кам'янець-Подільський, 23 листопада 2021 р. /Подільський ДАТУ; гол. ред. В.В.Іванишин. – Кам'янець-Подільський, 2021. – 224 с.

У збірнику подані матеріали VIII міжнародної наукової конференції студентської та учнівської молоді «Стан та перспективи виробництва, переробки і використання продукції тваринництва», яка відбулася 23 листопада 2021 р. у Кам'янці-Подільському на факультеті ветеринарної медицини і технологій у тваринництві Подільського державного аграрно-технічного університету.

УДК 636:637.1/5.001.73:504

ББК 45/46

Матеріали подані в авторській редакції, відповідальність за достовірність інформації несуть автори публікацій та їх наукові керівники

© Факультет ВМТТ ПДАТУ, 2021

© Автори публікацій, 2021

Переважає більшість індексів у Теси на 2-9% нижчі середньозважених породи. Індекс грудний і великоголовості не менші нижньої межі для породи. Індеси костистості та широколобості вищі на 6 та 4%, але це не перевищує верхнього ліміту.

УДК 636.05:636.7.082

Воїнова О.В., студентка II курсу спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Науковий керівник – Соболь О.М., кандидат с.-г. наук, доцент,

Херсонський державний аграрно-економічний університет, Херсон, Україна

РОБОЧІ ЯКОСТІ СОБАК ПОРОДИ БОРДЕР-КОЛЛІ ЯК ТИПОВОГО ПРЕДСТАВНИКА ПАСТУШИХ СОБАК ЗБИРАЛЬНОГО НАПРЯМКУ

Виникнення суспільного запиту на створення пастуших собак P.Cunningham-Smith, K.Emery пов'язують з розвитком відгінного тваринництва. Собаки – постійні супутники людей не тільки охороняли стада від нападу хижаків, але й допомагали у їх випасанні, що і сприяло створенню вівчарок. Ці витривалі, м'язисті, добре розвинені фізично та витривалі собаки середнього розміру стали спочатку незамінними супутниками у догляді за худобою, у подальшому, використовуючи переваги вівчарок, було отримано ряд нових порід. Сьогодні вівчарки застосовуються для виконання кілька різноманітних завдань. Найяскравішим представником таких собак є німецька вівчарка – універсальна порода, яка виконує на сучасному етапі безліч функцій.

Вони використовуються на службі у митницях, в прикордонних військах і поліції. Традиційно, більшу частину собак, використовуваних для пасіння прийнято називати вівчарками, що не враховує глибоку різницю між двома основними групами пастуших собак. С.Н. Боголюбський визначав собак – охоронців худоби (пастуших собак або Hirtenhunde німецькою) і собак, які керують стадом (овечих собак або істинних вівчарок або Schäferhunde німецькою). В англійських країнах таких собак ділять на групи собак-збиральників зазвичай називають herder або header, а погоничів – heeler, в Австралії терміном heeler називають тільки тих собак, які кусають працюють переважно з великою рогатою худобою.

P. Cunningham-Smith, K. Emery вважають, що всі істинні вівчарки є більш-менш універсальними, а відмінності між ними полягають не стільки в наявності або відсутності будь-яких якостей, скільки в ступені їх вираженості. Виходячи з власних завдань та переваг, кожен власник відбирає і розводить собак певного типу, тому в результаті в одній породі можуть бути собаки і лінії, що спеціалізуються на різних видах роботи: з різними тваринами, в різній манері і в різних умовах. Але в цілому, як вважають Андріанова Н.Г., Дубровська В.М., Іванова Т.М., Калінін В.А., Морозова Л.В. вважають, що собаки, які займаються охороною худоби (сторожові) походять від стародавніх собак азіатського походження та використовуються, в основному для охорони стада від хижаків.

Істинні вівчарки – собаки європейського походження, виведені пізніше. Вони менш сильні, агресивні для людей та тварин, але більш рухливі, кмітливі, з більш вираженим пастушим інстинктом – саме до цієї групи відноситься така всесвітньо визнана порода собак як бордер-коллі.

М. Ridgway зазначає, що порода була виведена в Великобританії шляхом випадкової селекції. Для випасання овець була потрібна витривала, розумна собака з високою робото здатністю. Вона була повинна не тільки чітко і швидко виконувати накази власника, але і без його особливих команд тримати стадо в купі, не дозволяючи тваринам розійтися по околицям. Предком всіх сучасних чистопородних бордер-коллі вважається пес по кличці Old Hemp, який з однорічного віку показував найкращі результати на пастуших змаганнях, в порівнянні з іншими собаками, а реєстрація породи відбулася в 1915 році.

За даними E. Kydd, P. Mc Greevy, як правило, бордер-коллі швидко та легко навчається. Якщо собаку вчасно хвалити, вона буде намагатися з усіх сил і провтити великі успіхи. В цілому, робота з нею повинна засновуватися на послідовності, справедливості, наполегливості та повазі, оскільки ця порода має надзвичайно чутливу натуру, до них неприпустимо застосовувати грубі або деспотичні методи навчання. Особливо значні їх успіхи в випасанні худоби, змаганнях з вправ з літаючими тарілочками і флайболі, аджиліті. Вже у віці 8 місяців можна починати дресирування, а через 1 – 2 роки собаки повністю засвоюють весь курс. М. Ridgway підкреслює, що бордер-коллі заслужено має репутацію видатної пастушої собаки, яка має генетично закріплені збиральний стиль роботи та характерний сильний (гіпнотичний) погляд. Маючи цю особливість, собака може не рухатися і, таким чином, не турбувати інших овець, але для управління великими групами овець і нечутливими до цього погляду тваринами цього погляду недостатньо. Для роботи з такими стадами використовують собак, які можуть рухатися між точками балансу і використовувати голос, як. Наприклад, звичайні шотландські коллі або ауссі. В ідеалі, собака із збиральним типом поведінки повинна поглядом лише припинити непокору в стаді, але при відновленні порядку вона повинна розслабитися та повернутися до спостереження за стадом в цілому.

Аналіз робочих якостей бордер-коллі показує, за даними U. Hoffmann, H. Namann та O. Distl, серед цих собак зустрічаються особини, схильні до роботи в традиційному стилі без їх «фірменного погляду», з недостатньо розвинутим пастушим інстинктом та невисоким інтелектом, тем не менш саме сукупність робочих якостей була та є основним критерієм відбору для породи. В Британії останньої третини XIX століття змагання пастухів були дуже модними. E. Kydd, P. Mc Greevy підкреслюють, що правила, за якими вони проводились, лише частково були схожі з реальними умовами роботи. Невеликі, стрімкі та маневрені бордер-коллі виявилися найбільш успішними спортсменами і саме їх стали культивувати як спортивних собак. Отже, виходячи з проведеного аналізу інформаційних джерел, унікальні пастуші здібності сучасних бордер-коллі обумовлені насамперед тим, що протягом тривалого періоду вони піддавалися скрупульозному відбору і ретельним масовим випробуванням робочих якостей, включаючи сильний погляд і бажання працювати, які все більше закріплювалися і посилювалися для отримання ідеальної спортивної собаки. Робочі

бордер-коллі, що продовжують використовуватися фермерами для випасання овець і великої рогатої худоби реальних умовах, істотних переваг перед іншими породами збирального типу не мають.

УДК 636.082.25

Гонтарева Д.В., студентка II курсу магістратури спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» ОПП «Кінологія»
Науковий керівник – Шуплик В.В. кандидат с.-г. наук, доцент,
Подільський державний аграрно-технічний університет, м.Кам'янець-Подільський,
Україна

ВІДТВОРНА ЗДАТНІСТЬ СОБАК ПОРОДИ НІМЕЦЬКА ВІВЧАРКА

В умовах ведення племінної роботи на високому зоотехнічному рівні і вимог споживача важливого значення набуває чітке регулювання відтворення собак з метою поліпшення і вдосконалення поголів'я.

Оскільки відтворні здібності тварин визначаються багато в чому їх генотипом, то селекція собак по їх відтворним якостям і здатностям вельми перспективна.

Дослідження проводились в умовах кінологічного центру ГУНП у Хмельницькій області.

За даними багатьох авторів рахується нормальною результативністю в'язки, коли 60-90% сук залишається не покритими. Тому, рекомендується перевіряти якість сперми у молодих кобелів, які вперше використовуються для в'язок, старих кобелів та у тих, що рідко використовуються для парування.

В умовах кінологічного центру ми застосували два способи одержання сперми від кобелів: перший – мануальний і другий спосіб – мастурбація.

Сперму одержували від дорослих здорових кобелів німецької вівчарки оцінили і встановили, що способи одержання сперми майже не впливають на кількісні показники фракцій. Так, при застосуванні мануального способу одержали об'єм еякуляту – 15,2 мл, а найбільші еякуляти одержали при застосуванні мастурбації – відповідно 15,4 мл.

Характеризуючи фракційний склад встановили, що найбільша перша фракція була одержана у кобелів при застосуванні мануального способу - $0,8 \pm 0,3$, друга фракція – $3,4 \pm 0,5$ мл, а третя фракція – мастурбацією – $12,3 \pm 2,2$ мл відповідно. Для технологічних робіт найбільш цінна, це друга фракція сперми, тому ми пропонуємо при наявності тічкуючих сук одержувати сперму від кобелів мануальним способом. Якщо немає можливості використовувати як «підставу» тічкуючих сук, то краще застосовувати спосіб мастурбації.

Оцінка другої фракції, при різних способах одержання, показала, що за об'ємом II фракції еякулята суттєвої різниці не встановлено, але найбільша рухливість – 85% була у сперміїв, одержаних мануальним способом. Концентрація сперміїв найвища була в спермі кобелів одержаної способом мастурбації – $246,1 \pm 22,5$ млн/мл, найменша при застосуванні мануального – $230,2 \pm 20,4$ млн/мл. Але комплексний показник – кількість сперміїв в II фракції еякуляту свідчить, що

Сабліна О.О.	ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ ЕПІЗООТОЛОГІЇ ДЕМОДЕКОЗУ СОБАК В УМОВАХ ПОДІЛЛЯ. 187
Сатибалдієв С.У.	МАСТИТ ОВЕЦ..... 189
Сінькевич А.В.	ПОРІВНЯННЯ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ ПАПІЛОМАТОЗУ РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ СОБАК..... 190
Українська В.В.	ЛІКУВАННЯ КОРІВ, ХВОРИХ НА ГНІЙНО-КАТАРАЛЬНИЙ МАСТИТ 192
Філь К.І.	ЕТИОПАТОГЕНЕЗ ХРОНІЧНОГО ЕНДОМЕТРИТУ КОРІВ ТА МЕТОДИ ТЕРАПІЇ ХВОРИХ ТВАРИН НА ОСНОВІ ВНУТРІШНЬОМАТКОВИХ ІНФУЗІЙ АНТИБІОТИКІВ ПРОЛОНГОВАНОЇ ДІЇ 194
Шумило Д.П.	АНАЛІЗ ЛІКУВАННЯ ТРАВМАТИЧНИХ УРАЖЕНЬ ШКІРИ ПРИ МІКСОМАТОЗІ КРОЛІВ 196
Яцюк М.П.	ДЕЯКІ ЕПІЗООТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ РІЗНИХ СХЕМ ЛІКУВАННЯ ЛЕПТОСПИРОЗУ СОБАК..... 197
РОЗДІЛ 5. КІНОЛОГІЯ	
Бобрівник С.П.	ВІДБІР СОБАК ДЛЯ РОЗШУКОВИХ, ПОШУКОВО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ..... 199
Брижак В.О.	ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ І РОЗВИТКУ МОЛОДНЯКУ СОБАК В УМОВАХ КІНОЛОГІЧНОГО ЦЕНТРУ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ МОЛОДНЯКУ СОБАК РІЗНИХ ПОРІД ТА СТАТЕЙ 201
Вакуленко С.С.	ІНДЕКСИ БУДОВИ ТІЛА СОБАК 203
Воїнова О.В.	РОБОЧІ ЯКОСТІ СОБАК ПОРОДИ БОРДЕР-КОЛЛІ ЯК ТИПОВОГО ПРЕДСТАВНИКА ПАСТУШИХ СОБАК ЗБИРАЛЬНОГО НАПРЯМКУ 204
Гонтарева Д.В.	ВІДТВОРНА ЗДАТНІСТЬ СОБАК ПОРОДИ НІМЕЦЬКА ВІВЧАРКА 206
Кучеренко М.О.	КОРОТКА ІСТОРІЯ ПОРОДИ МАЛІНУА 207
Потапенко Т.Є.	СУЧАСНІ СПОСОБИ ДРЕСИРУВАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК..... 209
Протопопова М.О., Головач Т.А., Підцерковна А.М.	ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЕТЕРИНАРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІНОЛОГІЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ 211
Селеман К.В.	ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ ЗА ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ДРЕСИРУВАННЯ І УТРИМАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК В ДПС УКРАЇНИ..... 213
Фесьюк С.І.	ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДТВОРЕННЯ СОБАК..... 215